

Lausunto pohjavesien suojeluun liittyvän sääntelyn kehittämistä valmistelevan työryhmän raportista, liite 3

6/11.00.00/2013

Maakuntahallitus § 17

Ympäristöministeriö asetti v. 2011 työryhmän, jonka tehtävänä on ollut tehdä ehdotuksia kehittämisvaihtoehdoiksi pohjavesien suojelun tehostamiseksi ja eri toimijoiden oikeusturvan parantamiseksi. Työryhmän työ perustuu eduskunnan uuden vesilain valmistelun yhteydessä antamaan lausumaan.

Työryhmä on tarkastellut neljää eri sääntelyvaihtoehtoa siitä näkökulmasta, kuinka ne vaikuttavat pohjavesien suojelun tasoon ja toimijoiden mahdollisuuksiin osallistua ja vaikuttaa pohjavesialueiden rajausta ja luokittelua sekä pohjavesien suojelusuunnitelmien laatimista koskeviin menettelyihin. Vaihtoehdot eroavat toisistaan myös maakuntakaavoitukseen kohdistuvien selvitystarpeiden osalta.

Vaihtoehto 1 vastaa nykykäytäntöä eli lainsäädäntö mahdollistaa suoja-alueen muodostamisen pohjavedenottamon ympärille. Käytännössä suoja-alueita ei ole juuri perustettu, vaan suojelu on toteutettu pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien avulla, joiden laatiminen perustuu vapaaehtoisuuteen.

Vaihtoehto 2:ssa suoja-alue säilyisi nykyisellään vesilaissa. Suojelusuunnitelman tarpeesta päättäisi ELY- keskus. Suojelusuunnitelma vahvistettaisiin kunnassa.

Vaihtoehto 3:ssa suoja-alueen ja myös suojelusuunnitelman laatimisesta säädettäisiin vesilaissa. Suunnitelman vahvistaisi kunta.

Vaihtoehto 4:ssä suojelusuunnitelmien laadinnasta luovuttaisiin ja selvitysten laadinta tapahtuisi maakuntakaavoituksen ja osin yksityiskohtaisen kaavoituksen yhteydessä.

Työryhmä on päätenyt esittämään osin vaihtoehdon 2 ja osin vaihtoehdon 3 mukaista ratkaisua, jossa suojelusuunnitelmien laadinnasta säädettäisiin vesienhoitolaissa. Suojelusuunnitelmia laadittaisiin tarve- ja riskiperusteisesti kuten nykyisinkin, ja kunta päättäisi suojelusuunnitelman laatimisesta tapauskohtaisesti. Suojelusuunnitelma vahvistettaisiin kunnassa, jolloin päätöksestä olisi kuntalain mukainen valitusoikeus. Suojelusuunnitelmilla ei olisi sellaisenaan itsenäisiä oikeusvaikutuksia.

Työryhmän esityksen mukaan pohjavesialueiden kartoitus, rajaaminen ja luokitus pohjautuisivat jatkossa lainsäädäntöön. Näin varmistettaisiin toiminnanharjoittajien ja kansalaisten osallistumismahdollisuudet pohjavesialueiden rajauksessa ja luokituksessa. Uutena asiana luokituksessa huomioitaisiin pohjavesistä riippuvaiset maa- ja pintavesiekosysteemit.

Mkj:n ehdotus:

Maakuntahallitus päättää hyväksyä liitteenä 3 olevan lausuntoluonnoksen lausunnokseen työryhmän raportista.

Valmistelija:

maakuntainsinööri Jouko Kohvakka 044 714 2612

Päätös:

Maakuntahallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Tarkastamattomasta pöytäkirjasta otetun otteen oikeaksi todistaa:

Kuopiossa 27.2.2013

Jarmo Muiniekka
pöytäkirjanpitäjä

Ympäristöministeriö

Viite: Lausuntopyyntönnö 9.1.2013

Lausunto pohjavesien suojeluun liittyvän sääntelyn kehittämistä valmistelevan työryhmän raportista

Pyydettyä lausuntonaan työryhmän raportista Pohjois-Savon liitto toteaa seuraavaa:

1. **Pohjois-Savon liitto pitää työryhmän esitystä hyvänä ja kannatettavana.** Sen mukaisesti **pohjavesialueiden kartoittaminen, rajaaminen ja niiden luokittelu pohjautuisivat nykyisestä poiketen lainsäädäntöön (vesienhoitolaki) ja osallisten vaikutusmahdollisuudet turvattaisiin laissa määrättyin osallistumis- ja kuulemismenettelyin.** Liitto pitää myös hyvänä työryhmän esitystä siitä, että suojelusuunnitelmat laadittaisiin tarve- ja riskiperusteisesti kuten nykyisinkin ja kunta päättäisi suojelusuunnitelmien laatimisesta tapauskohtaisesti.
2. Uutena asiana työryhmän toimeksiannossa on ollut **pohjavesistä riippuvaisten maa- ja pintavesiekosysteemien huomioonottaminen pohjavesirajauksissa ja -luokittelussa.** Työryhmä esittää pohjavesialueiden luokittelua muutettavaksi tältä osin siten, että nykyisestä III- luokasta (muut pohjavesialueet) luovuttaisiin ja I- ja II-luokkiin (tärkeät ja vedenhankintaan soveltuvat pohjavesialueet) kuulumattomat ekosysteemin kannalta tärkeät pohjavesialueet muodostaisivat uuden E-luokan.

Pohjois-Savon liitto pitää välttämättömänä, että ennen E-luokan määrittelyä ympäristöministeriön toimesta laaditaan riittävän yksiselitteiset ohjeet ja indikaattorit pohjavesistä riippuvaisten maa- ja pintavesiekosysteemien tunnistamiseksi. Asia on tuotu esille jatkotoimenpiteenä myös työryhmän esityksessä.

Välttämätöntä on myös, että E-luokkaan valitaan alueita vain harkitusti ja erityisen perustelluista syistä, sillä näillä vanhoilla III- luokan pohjavesialueilla on vahvasti kasvava merkitys erityisesti betoniteollisuuden raaka-ainelähteenä. Pelkona on, että varmuuden vuoksi tehtävällä ylitiukalla indikaattorien tukinnalla päädytään totaaliseen pohjavedenpinnanalaisen maa-ainestenoton kieltämiseen. Luonnonsoran saannin turvaaminen on kasvavilla mutta harjukiviaineksen saatavuuden kannalta ongelmallisilla kaupunkiseuduilla (esim. Kuopio) välttämätöntä, sillä korvaavana kiviaineksena pidetty kalliokiviaines ei sovellu kaikkeen yhdyskuntarakentamisessa tarvittavaan betonituotantoon.

POHJOIS-SAVON LIITON MAAKUNTAHALLITUS

Markku Rossi
maakuntahallituksen puheenjohtaja

Jussi Huttunen
maakuntajohtaja

Katuosoite / Street address

POHJOIS-SAVON LIITTO
REGIONAL COUNCIL OF POHJOIS-SAVO
Koljonniemenkatu 2, 70100 KUOPIO

Postiosoite / Mailing address

PL / P.O.Box 247
FIN-70101 KUOPIO
Finland

Puh. / Tel.

+358 (0) 17 550 1400
Faksi / Fax
+358 (0) 17 550 1428

Sähköposti / E-mail

etunimi.sukunimi@pohjois-savo.fi
forename.surname@pohjois-savo.fi
Internet
<http://www.pohjois-savo.fi>